

Verantwoordingsorgaan

Oordeel Verantwoordingsorgaan SPT over het jaar 2017

*“Het verhaal van de mens kent maar twee of drie variaties die zichzelf eindeloos en ongegeneerd herhalen.
Alsof elk verhaal nieuw is en nog nooit gebeurd.”*

Inleiding

Wederom zijn de financiële ontwikkelingen binnen het pensioenfonds positief. Het fonds is uit de herstelfase en is vanaf 1 januari 2018 weer begonnen met het verstrekken van een (bescheiden) toeslag op de pensioenuitkering van 0,11%. De dekkingsgraad is gestegen tot een alleszins bevredigend niveau.

De pensioenwereld is continu in beweging. Maar het feit dat SPT een gesloten fonds is, geen verplichtstelling en geen actieve deelnemers kent, houdt in dat de ontwikkelingen minder ingrijpend zijn voor het fonds. Het beheer van het vermogen is daardoor eigenlijk de kerntaak van het Bestuur.

Het Verantwoordingsorgaan (VO) dient een oordeel te geven over:

- het handelen van het Bestuur
- het door het Bestuur voorgenomen en uitgevoerde beleid

Bevindingen

Het is voor SPT een ongekend hectisch jaar geweest. Niet vanwege onzekerheden in de wereld, in de politiek of op de financiële markten. Nee, de volledig ontspoorde relatie met de BPVT heeft een veel te zware claim gelegd op de werkzaamheden van het Bestuur. In deze moeilijke periode heeft het VO waar mogelijk het Bestuur ter zijde gestaan. De reden hiervoor was dat naar ons oordeel het voortbestaan van het fonds in zijn huidige vorm te zeer onder druk kwam te staan. Een op dat moment heel ongewenste ontwikkeling voor de deelnemers. De steeds meer escalerende controverse tussen de besturen van SPT en BPVT was uiteindelijk niet meer intern oplosbaar en leidde tot een kort geding, waarbij uiteindelijk toch tot redelijke afspraken gekomen kon worden. De juridische kosten voor SPT en BPVT die daar mee gemoeid waren bedroegen ongeveer een half miljoen euro.

Na de SPT deelnemers- en de BPVT ledenvergadering in juni waarin door beide gremia met overgrote meerderheid afstand genomen werd van de opvattingen van het BPVT Bestuur is de rust langzaam weer gekeerd.

Naar ons oordeel heeft het Bestuur in deze hele kwestie naar beste weten en kunnen gehandeld. Daarnaast is ook duidelijk gebleken dat de statuten van SPT en BPVT de kans op het ontstaan van een dergelijk ontsporing mogelijk maken. Een onwenselijk situatie die zich nog steeds kan blijven voordoen en daarmee een veel te groot beslag op het Bestuur legt. Het VO is van mening dat de statuten, zo snel als mogelijk is, moeten worden aangepast.

Zoals eerder aangegeven, is het vermogensbeheer de kerntaak van het Bestuur.

Het totale behaalde rendement het afgelopen jaar is met 2% niet indrukwekkend te noemen. Het pensioenvermogen is vrijwel zo groot als dat in 2014.

Het grote verschil met 2014 is echter dat de beleidsdekkingsgraad van toen 107,5% gestegen is tot nu 111,9%. Daarmee is dit jaar de magische grens om te kunnen indexeren, 110%, gepasseerd. Voor iedere 100 euro pensioen moet volgens de huidige regelgeving 110 euro in kas zijn. Een hoge buffer die voor pensioenfondsen met jonge en oudere deelnemers verdedigbaar is. Onze jongste deelnemers zijn vrijwel allemaal de vijftig gepasseerd en worden in de pensioenwereld niet meer als jongeren beschouwd. Wet- en regelgeving zijn echter niet toegesneden op fondsen als het onze, geen premie inkomsten en een gemiddeld steeds ouder deelnemersbestand. Hoe het ook zij, het Bestuur heeft kunnen besluiten weer te indexeren. Dat is voor het eerst sinds vele jaren, een feit om trots op te zijn. De inrichting van de uitbesteding van het vermogensbeheer en de wijze waarop de Beleggings Commissie van het Bestuur daar toezicht op houdt functioneert, naar ons oordeel, naar behoren.

Naar onze indruk is de uitvoering van de tweede belangrijke verantwoordelijkheid van het Bestuur, de tijdige uitbetaling van de pensioenen, op orde. De uitvoering daarvan ligt geheel bij het in Heerlen gevestigde AZL. Een organisatie die voor een aanmerkelijk aantal fondsen als uitvoerende organisatie optreedt. Ook de bestuursondersteuning is aan AZL uitbesteed en daarvan vindt het VO dat het een overweging zou moeten zijn of hier een kwaliteitsslag maken nog mogelijk is. Uitvoerende organisaties scherp houden, dat geldt zoals het Bestuur heeft laten zien ook voor de vermogensbeheerders. Dat is een belangrijk aspect van het besturen van een fonds als het onze waarin vrijwel alle werkzaamheden zijn uitbesteed.

Met het samenstellen van een SPT deelnemerspanel voert het Bestuur een van de aanbevelingen van het VO uit. Dat panel slechts te willen gebruiken om zicht te krijgen op de informatiebehoefte van de deelnemers is wat ons betreft niet voldoende. Dat heeft het VO ook niet bedoeld. Het VO vindt een panel gebruiken pas zinvol als het representatief is. Dan immers biedt het de mogelijkheid om zicht te hebben en te houden op wat de deelnemers vinden van het gevoerde beleid, de beleidsvoornemens, de risicohouding en welke verwachtingen er leven over het fonds. Daar weten we nu gewoon te weinig van. Deze constatering staat overigens los van alle waardering die er is voor de vragen en meningen van de deelnemers die de jaarlijkse vergadering wel bezoeken. Deze doorgaans heel kleine groep deelnemers is echter, in tegenstelling tot zoals het bij veel andere pensioenfondsen het geval is, geen afvaardiging van de deelnemers. Dat zou je als een manco in onze organisatie structuur kunnen beschouwen. Het zij zo, dit bij ons slapende fonds gaan veranderen voert te ver. In onze situatie biedt een goed gebruik maken van een representatief deelnemerspanel aan alle betrokkenen, SPT Bestuur, Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht meer kennis en inzicht hetgeen de kwaliteit van hun werk voor het fonds ten goede kan komen.

Adviezen

Het VO heeft in het verslagjaar drie maal advies uitgebracht op verzoek van het Bestuur van SPT. Op het voorgelegde communicatiebeleidsplan en het geschiktheidsplan heeft het VO een positief advies afgegeven; op de voorgestelde aanpassing van het beloningsbeleid heeft het VO negatief gereageerd. Hierop is dit voorstel door het Bestuur ingetrokken.

Ook heeft het VO ongevraagd advies gegeven en wel met betrekking tot eventuele acties en maatregelen die het Bestuur van de BPVT zou willen doorvoeren waardoor het voortbestaan van het fonds gevaar zou lopen zonder daarbij de belangen van de deelnemers voldoende in acht te nemen.

Het VO adviseerde het Bestuur om deze acties en maatregelen naast zich neer te leggen.

De rechten en bevoegdheden van het VO zijn opgenomen en verwoord in het reglement van het VO. In november 2017 is er een nieuw VO reglement gekomen dat geactualiseerd is aan de nieuwe wet- en regelgeving. Op sommige, mineure, punten zullen de statuten van SPT hierop aangepast worden.

Taken Verantwoordingsorgaan

Wet- en regelgeving kennen aan het VO een aantal taken en rechten toe, die tot doel hebben de belangen van de deelnemers te beschermen. Zo heeft het VO bijvoorbeeld adviesrecht met betrekking tot onder meer het vaststellen en wijzigen van het pensioenreglement en het beloningsbeleid. Goedkeuringsrecht is onder meer toegekend ten aanzien van beëindiging of liquidatie van het pensioenfonds en aan een eventuele wijziging van de statuten.

De leden van het VO laten zich bij het uitoefenen van hun functie leiden door het besef dat zij de belangen van de deelnemers in het pensioenfonds behartigen. Daarom zien zij toe op de correcte naleving van de regels voor goed pensioenfondsbestuur en op een evenwichtige belangenafweging door het Bestuur van het pensioenfonds.

Samenstelling

Volgens het reglement behoort het VO minimaal drie en maximaal vijf leden te hebben. Door het vertrek van de heer Czaikowsky (per 01-12) uit het VO kwam het aantal op drie. Gelukkig heeft het VO Peter Melman (die al "in de wacht" stond voor een functie binnen het VO) bereid gevonden de vrijgekomen plaats op te vullen, zij het met de status van aspirant-lid tot de vergadering van 26 juni 2018 waar hij zal worden voorgedragen en door de deelnemers officieel benoemd kan worden.

Na het vertrek van de heer Czaikowsky heeft er in het VO in goed overleg een functiewisseling plaatsgevonden. Gerard Vermeulen heeft per december 2017 het voorzitterschap overgedragen aan Daan Ypkemeule, terwijl Bert Brink vicevoorzitter is geworden.

Activiteiten

Het VO heeft in dit verslagjaar 6 reguliere vergaderingen, 3 vergaderingen met het Bestuur, 1 vergadering met de Raad van Toezicht en 3 vergaderingen met verschillende gremia ten behoeve van het jaarwerk gehad. Daarnaast is er veelvuldig overleg geweest tussen de leden van het VO onderling en tussen de voorzitters van het VO, van het SPT Bestuur en van de Raad van Toezicht.

Ten aanzien van het bevorderen en in stand houden van de benodigde kennis om de werkzaamheden als lid van het VO te kunnen uitoefenen, is ons standpunt dat tenminste Deskundigheidsniveau A een vereiste is. Dit is in 2018 gerealiseerd. De opgedane kennis wordt op niveau gehouden door het bezoeken van diverse bijeenkomsten en seminars.

Governance

De Governance, ofwel de bestuursomgeving binnen het pensioenfonds en met name de status van de BPVT hierbinnen, is onderwerp geweest van discussie en grote bezorgdheid. Waar de contacten en gedachtewisselingen met het SPT Bestuur en de Raad van Toezicht uitstekend genoemd kunnen worden blijven de contacten met het Bestuur van de BPVT uiterst moeizaam.

Drie leden van het VO waren aanwezig bij de ALV van de BPVT in 2016 waar één bestuurslid werd gekozen voor een korte termijn. Toen die termijn afgelopen was bleef hij doodleuk zitten en ging niet weg. Dit was voor het VO standpuntbepalend. Het VO erkent hem derhalve niet meer als bestuurslid van de BPVT en wenst dus ook niet meer te vergaderen waarbij hij aan de BPVT bestuurstafel zit. Het is spijtig te moeten constateren dat het BPVT Bestuur het niet met ons eens is. Dat maakt de onderlinge communicatie niet eenvoudiger!

Dit alles leidt tot zorgelijke ontwikkelingen. Het VO hoopt, net als vorig jaar, van harte dat het BPVT Bestuur nu eindelijk het beoogde belang van haar leden werkelijk gaat dienen.

Waar het financieel goed ging in 2017, ging het op een ander gebied een stuk slechter. De governance perikelen leidden tweemaal tot een kort geding, waarbij uiteindelijk toch tot redelijke afspraken gekomen kon worden. De juridische kosten bedroegen hiervoor bijna een half miljoen euro.

De naweën van deze juridische strijd leidden tot tumultueuze vergaderingen van deelnemers van SPT en leden van BPVT. In deze laatste vergadering liepen de gemoederen zo hoog op dat de toenmalige voorzitter werd genoodzaakt om tijdens de vergadering de bestuurstafel te verlaten. De vicevoorzitter moest uiteindelijk de vergadering verder voortzetten.

Door starre en onredelijke uitoefening van het benoemingsbeleid door het BPVT Bestuur is het zittende SPT Bestuur in 2017 onevenredig zwaar belast in haar governance-taken. Dit heeft er toe geleid dat per 01-04 een zeer gewaardeerd beleggingsdeskundige zijn bestuurszetel heeft opgegeven en dat in de tweede helft van 2017 er een nieuw bestuurslid klaar gestoomd moest worden om per 01-01-2018 het voorzitterschap, zonder ervaring op pensioengebied, te moeten gaan bekleden.

Het VO betreurt het dat dit op deze wijze heeft plaatsgevonden en constateert dat dit alles absoluut niet in het belang van de deelnemers SPT en leden BPVT is geweest. Ook heeft het VO moeten constateren dat het VO en de Raad van Toezicht, ondanks hun inspanningen, hierin geen toegevoegde waarde van enig belang konden betekenen.

Aanbevelingen

1. Het VO constateert dat de SPT, die namens de leden van de BPVT hun contributie betaalt, geen enkele invloed heeft op het uitgavenpatroon van het Bestuur van de BPVT. Mede daardoor werd het mogelijk dat de BPVT uitgaven in 2017 explosief zijn gestegen. Het VO beveelt aan dat SPT afdoende maatregelen neemt dat in de toekomst te kunnen voorkomen.
2. Het VO adviseert, evenals vorig jaar, het Bestuur om alert te blijven op de uitvoeringskosten in de meest ruime zin. Het jaarlijks oplopen van de kosten per deelnemer laat een verontrustend grote stijging zien.

3. Ondanks eerdere aanbeveling constateert het VO nog steeds dat de verslaglegging van de bestuursvergaderingen soms nog steeds te wensen overlaat. Het VO vraagt hier expliciet opnieuw om aandacht.
4. Het VO adviseert het Bestuur om de governance perikelen in 2018 definitief op te lossen, zodat de benodigde rust in het fonds niet meer in gedrang kan komen.
5. Het VO is van mening dat een ledenpanel een getrouwe afspiegeling moet zijn van het deelnemersbestand. Zij beveelt het Bestuur aan een aanzienlijk grotere inspanning dan tot nu toe is gedaan om dat panel operationeel te krijgen. Dat biedt de mogelijkheid aan het Bestuur, VO en RvT aanzienlijk meer inzicht te krijgen in opvattingen en oordelen van de deelnemers over het gevoerde beleid en de beleidsvoornemens.
6. Het VO is nog steeds van mening dat van een te klein aantal deelnemers de mail adressen bekend zijn. Het beveelt het Bestuur meer inspanningen te doen om dat aantal te vergroten.
7. Het VO adviseert om de werkzaamheden met betrekking tot het ICT-beleid en het AVG-beleid zoveel mogelijk uit te besteden aan daarin gespecialiseerde partijen en niet zelf op kostbare wijze opnieuw het wiel te willen uitvinden !
8. Het VO adviseert het Bestuur de termen "Openheid en Transparantie" de waarde toe te kennen die zij verdienen. Een situatie zoals die in 2017 optrad waarin de (huidige) voorzitter van de BPVT een onderzoek naar gemelde en grove aantoonbare onjuiste declaraties van enkele BPVT bestuursleden blokkeerde mag nooit meer voorkomen binnen de gremia van de SPT
9. Het VO adviseert het Bestuur te onderzoeken of een bestuursondersteuning buiten AZL kwaliteitsbevorderend kan zijn.
10. Het VO adviseert het Bestuur om serieus werk te maken van de mogelijkheden die de Wet waardeoverdracht kleine pensioenen biedt.

Conclusie

Ook in dit verslagjaar heeft het Bestuur zich noodgedwongen te veel en te vaak bezig moeten houden met perikelen die op zich weinig te maken hebben met het besturen van een pensioenfonds.

Desondanks is het Bestuur er in geslaagd om de eerder ingezette opgaande lijn qua financiële resultaten vast te houden, waarvoor het VO als vertegenwoordiger van de deelnemers het Bestuur zeer erkentelijk is.

Het VO is zich er terdege van bewust dat in dit rapport een aantal zaken zijn opgenomen die door de SPT en de BPVT als niet prettig ervaren zullen worden.

Maar het is zoals het is, en dat is niet anders.

Als wij open en transparant willen zijn naar de deelnemers aan het Fonds kunnen wij niet om de feiten heen.

Langs deze weg willen we de Raad van Toezicht hartelijk danken voor haar betrokkenheid en haar toegankelijkheid ten opzichte van het VO.

Ook het SPT Bestuur willen we bedanken voor hun uitstekende prestaties ten behoeve van de deelnemers aan het fonds. Een werkelijk uitzonderlijke prestatie. Daar is niets op af te dingen.

Proficiat en chapeau!

Wij willen het Bestuur ook zeer hartelijk danken voor het stipt, correct en vriendelijk behandelen van de (soms lastige)vragen van het VO, alsmede de prettige contacten.

Wij verwachten dat de deelnemers van ons Fonds, die ook lid zijn van de BPVT de betreffende leden van hun Bestuur ter verantwoording gaan roepen op de daarvoor geëigende plaats en tijd, voor het "verbrassen" van pensioengelden met dat half miljoen (€ 493.000) aan nodeloze en zinloze rechtszaken, en voor hun niets ontziende, destructieve handelswijze. Het heeft niets opgeleverd, alleen maar verliezers.

Dit is het oordeel van het Verantwoordingsorgaan over het boekjaar 2017 van de Stichting Pensioenfonds Tandartsen en Tandarts-specialisten.

Daan Ypkemeule, voorzitter;
Bert Brink, vicevoorzitter;
Gerard Vermeulen, lid;
Peter Melman, aspirant-lid.

N.B.: Wij hebben zoveel mogelijk getracht individuele namen uit dit verslag te houden.

Geraadpleegde bronnen:

ABTN

Accountantsverslag 2017 Ernst & Young (concept)

Actuarieel rapport 2017 AZL (concept)

ALM-studie

Certificerend actuarieel rapport 2017 Sprekels en Verschuren (concept)

Communicatiebeleidsplan SPT

Deskundigheidsplan SPT

Financieel crisisplan

Gesprekken met diverse deskundigen

Juridische adviezen

Investment Policy Statement van SPT

Jaarrekening 2017 (concept)

Maandelijks Overzichten Dekkingsgraden

Maandelijks Rapportage set tbv DNB

Nota SPT m.b.t. Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

Notitie Integriteitbeleid SPT

Relevante wet- en regelgeving op pensioengebied

Vastgestelde verslagen van de bestuursvergaderingen 2017

Verslag over 2017 van de Raad van Toezicht (concept)

Raad van Toezicht

Verslag en verantwoording van de Raad van toezicht SPT over het jaar 2017

Inleiding

Conform de statuten van SPT legt de raad van toezicht jaarlijks verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van bevoegdheden. Deze verantwoording is vastgelegd in deel A van dit document. Daarnaast stelt de raad van toezicht van SPT elk jaar een rapport van bevindingen op waarin waarnemingen en aanbevelingen van de raad van toezicht over het afgelopen boekjaar zijn opgenomen. Dit rapport vormt deel B van dit document.

A. Verantwoording van uitvoering van taken en uitoefening van bevoegdheden

Woord vooraf

Het jaar 2017 is een jaar van uitersten geweest voor SPT. Voor wat betreft de reguliere gang van zaken heeft het bestuur de operationele zaken verder opgepakt en er is met name progressie geboekt op het gebied van risicomanagement. Het beleid rondom beleggingen is gecontinueerd en met de invoering van een nieuwe website is de communicatie naar de deelnemers verder verbeterd.

De governance discussie tussen het bestuur van SPT en de BPVT, begonnen met een discussie over een nieuwe uitvoeringsovereenkomst, escaleerde en heeft tot procedures voor de rechter geleid. Voor de raad van toezicht is het van groot belang dat de continuïteit van het bestuur werd geborgd door een overeenkomst die werd bereikt tijdens het kort geding. Het bestuur kon voorlopig verder met de drie zittende bestuursleden en er werd een tandarts als aspirant-bestuurder benoemd die na het volgen van de nodige opleidingen de rol van voorzitter op zich kon nemen.

Nadat ook een nieuwe voorzitter voor de BPVT was aangetreden, zijn in de tweede helft 2017, door de tandarts-bestuursleden van beide besturen, werkafspraken gemaakt tussen het bestuur van SPT en het bestuur van de BPVT. Daarmee zijn stappen gezet op weg naar een normale verhouding. Helaas heeft de governance problematiek (inclusief de rechtszaken) in 2017 tot veel extra kosten geleid.

Taken en bevoegdheden

De raad van toezicht heeft een aantal taken en bevoegdheden. De wettelijke taken zijn ten minste het toezicht houden op het bestuursbeleid en de algemene gang van zaken, het toezien op een adequate risicobeheersing en het toezien op een evenwichtige belangenafweging. Daarnaast richt de raad van toezicht zich op het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd en op het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de korte en langere termijn. Ook staat de raad van toezicht het bestuur met raad terzijde.

De raad van toezicht heeft hiermee als taak de monitoring en beoordeling van het beleidsproces van het bestuur, de algemene gang van zaken binnen het fonds, de beheersing van de risico's en, vanwege de wettelijke taak voor een pensioenfondsbestuur, een beoordeling van de wijze waarop het bestuur de evenwichtige belangenafweging procesmatig heeft ingericht.

Naast de wettelijke taken heeft de raad van toezicht een aantal wettelijke goedkeuringsrechten. Aan de goedkeuring van de raad van toezicht zijn besluiten van het bestuur onderworpen tot vaststelling van jaarverslag en jaarrekening, profielschets bestuurders, beloningsbeleid en voorts overdracht van verplichtingen, liquidatie, fusie, splitsing en omzetting van het fonds in een andere rechtsvorm. Daarnaast heeft de raad van toezicht wettelijke bevoegdheden bij disfunctioneren van het bestuur (schorsen en ontslag) en toetst de raad van toezicht bij de (her-) benoemingsprocedure het voorgedragen bestuurslid aan de profielschets.

Conform de statuten van SPT legt het bestuur de vaststelling van de lange termijn ambities van het fonds ter goedkeuring voor aan de raad van toezicht.

De VITP-Toezichtcode

De raad van toezicht werkt volgens het normenkader zoals vastgelegd in de Toezichtcode van de VITP (= Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector). Deze code is te vinden op www.vitp.nl. De leden van de raad van toezicht zijn lid van de VITP. Conform hoofdstuk 5 van de VITP-Toezichtcode betreft de raad van toezicht de volgende onderwerpen in zijn toezicht (naast de wettelijke hierboven genoemde taken): het functioneren van de governance, het functioneren van het bestuur, cultuur en gedrag, transparante en begrijpelijke communicatie en de verantwoording door het bestuur met betrekking tot de naleving van de Code Pensioenfondsen.

Overzicht van gevoerd overleg

In 2017 heeft de raad van toezicht de gang van zaken binnen het fonds tweemaal onderling en zesmaal met het voltallige bestuur van SPT besproken. Daarnaast heeft de raad van toezicht overlegd met het verantwoordingsorgaan. Er is veelvuldig overleg geweest tussen de voorzitter van de raad van toezicht en de voorzitter van het bestuur van SPT en het VO. Tevens is er regulier overleg geweest met de extern toezichthouder.

Uitgeoefende bevoegdheden

- In 2017 werd het bestuursbesluit tot vaststelling van het jaarverslag 2016 en de jaarrekening 2016 goedgekeurd. Hierbij werden door de raad van toezicht enige aanbevelingen voor de nog komende verslaggeving gegeven.
- De raad van toezicht heeft de bijgestelde toekomstanalyse van het bestuur beoordeeld (doorlopend proces) en daarbij suggesties voor aanscherping gegeven.
- De raad van toezicht heeft de benoeming van de heer Bakker per 1 januari 2018, na beoordeling van de profielschets in november 2017, positief beoordeeld.
- De raad van toezicht heeft het gewijzigde beloningsbeleid goedgekeurd (december 2017).

In 2018 zal er weer een zelfevaluatie plaatsvinden door de raad van toezicht.

B. Rapport van bevindingen, waarin opgenomen waarnemingen en aanbevelingen

Het functioneren van de governance en het bestuur

Norm:

Het intern toezicht vormt zich een oordeel over het functioneren van het bestuur.

Toelichting: Het intern toezicht kijkt daarbij onder meer naar:

- Of het bestuur opgewassen is tegen de inhoudelijke en organisatorische complexiteit van het fonds
- Of de countervailing power van het bestuur jegens meer gespecialiseerde gesprekspartners functioneert
- De collegiale samenwerking binnen het bestuur en commissies (cultuur en gedrag)
- De kwaliteit van besluitvorming
- Of de stuurvariabelen die het bestuur hanteert, passen bij de strategie en het beleid van het fonds
- Of de rapportages goed aansluiten op de gehanteerde stuurvariabelen
- Naleving van de Code Pensioenfondsen

De governance

De samenwerking tussen bestuur en de raad van toezicht blijft uitstekend. Wel is duidelijk dat er sinds 2016 een zware wissel is getrokken op de inzet van het bestuur en ook op de voorzitter van de raad van toezicht.

De deelnemersvergadering van SPT en de ledenvergadering van de BPVT eind juni hebben geleid tot enkele personele wijzigingen en tot duidelijke uitspraken van de aanwezigen over de ontstane situatie. Na de zomer hebben de tandarts-bestuursleden van het bestuur van SPT en van het bestuur van de BPVT met elkaar overleg gevoerd om de verhoudingen tussen de verschillende organen te verbeteren. Inmiddels zijn de verhoudingen tussen bestuur, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht weer goed te noemen.

De raad van toezicht houdt vast aan zijn standpunt dat de situatie van dubbele petten (zitting hebben in zowel verantwoordingsorgaan als in het bestuur van de BPVT) principieel ongewenst is en dat dit bij nieuwe benoemingen voorkomen moet worden.

Ondanks dat partijen niet op een prettige manier uit elkaar zijn gegaan dankt de raad van toezicht de heer Czaikowsky voor zijn jarenlange inzet voor het pensioenfonds.

De discussie over de toekomst van het fonds blijft bestaan, maar door het vaststellen van zogenaamde 'triggers' die aangeven wanneer er door het bestuur actie is vereist voor nadere invulling van de toekomst van het fonds is er meer duidelijkheid wanneer er actie dient te worden ondernomen.

Het bestuur

De heer Snijder heeft in 2016 de rol van voorzitter ad interim op zich genomen. De heer Bakker is als aspirant bestuurslid toegetroten en na voordracht eind 2017 is hij, na een passende pensioenopleiding, per januari 2018 benoemd tot voorzitter van het pensioenfonds. De raad van toezicht dankt de heer Snijder voor het nemen van de verantwoordelijkheid in moeilijke tijden en de deskundige en professionele wijze waarop hij het voorzitterschap ad interim heeft ingevuld.

Conclusies governance en bestuur:

De raad van toezicht concludeert dat de governance van het fonds weer voldoende is en dat met de verbeteringen van de verhoudingen tussen de diverse gremia de aandacht weer meer gericht kan worden op dat wat belangrijk is namelijk een goed pensioen voor de deelnemer. Het bestuur is er overigens in geslaagd om, naast de aandacht die gevraagd werd voor de rechtszaken, de operationele activiteiten van het pensioenfonds goed overeind te houden.

Het beleid van het bestuur

Norm:

Het intern toezicht vormt zich een oordeel over het beleid van het bestuur.

Toelichting: Het intern toezicht kijkt naar de overwegingen die aan het beleid ten grondslag liggen:

- Zijn de procedures, die de wet hieromtrent aangeeft, gevolgd?
- Heeft het bestuur zich voldoende ingespannen om van de vertegenwoordigers van de beroepsgroep duidelijkheid te verkrijgen over de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, van het fonds?
- Geeft de missie van het fonds de doelstellingen en uitgangspunten voldoende weer?
- Is de strategie consistent met de missie van het fonds?
- Is het beleid consistent met de strategie, de financiële positie en de risicobereidheid van het fonds?
- Is de communicatie hierover een juiste reflectie hiervan?
- Wordt er een adequate beleids- en verantwoordingscyclus gehanteerd?

Door het bestuur zijn de missie, visie en strategie van het fonds vastgelegd. De door het bestuur omschreven doelen en uitgangspunten zijn hier inherent aan. De raad van toezicht constateert dat de risicohouding consistent is met de missie van SPT. De jaarlijkse update van de toekomstanalyse heeft in december plaatsgevonden. Tevens zijn er doelstellingen voor 2018 geformuleerd en heeft jaarlijkse actualisering van de toekomstanalyse plaatsgevonden.

Conform norm 3 van de Code Pensioenfonds heeft het bestuur een heldere en goed gedocumenteerde beleids- en verantwoordingscyclus opgesteld. De raad heeft in 2017 geconstateerd dat dit proces goed wordt toegepast. Met name de verantwoording in het jaarverslag over het behalen van doelen (norm 18 van de Code Pensioenfonds) is door het bestuur goed verwoord.

De raad heeft geconstateerd dat het bestuur de naleving van de Code Pensioenfondsen heeft getoetst en hierover gerapporteerd heeft in het bestuursverslag.

Het beleggingsbeleid is nader uitgewerkt in de Investment Policy Statement. Het beleid is in 2017 inhoudelijk niet aangepast, maar er heeft wel een actualisering in december 2017 plaatsgevonden. Op een studiedag (november) is aandacht gegeven aan een verdere vormgeving van het maatschappelijk verantwoord beleggen. Hier zal door het bestuur verdere invulling aan worden gegeven.

Compliance is verder ingevuld met het aantrekken van een externe compliance officer (eind 2016). In 2017 is gebleken dat de compliance officer haar toegevoegde waarde heeft (onder andere met betrekking tot de rechtszaken) en dat compliance betere invulling heeft gekregen.

Voor het communicatiebeleid verwijzen wij naar het desbetreffende hoofdstuk hierna in het rapport.

Conclusies over beleid:

Het bestuur heeft een duidelijke beleids- en verantwoordingscyclus opgesteld. Er wordt een consistent financieel beleid gevoerd, in lijn met de geformuleerde missie, visie en strategie en goed onderbouwd in de Investment Policy Statement.

De algemene gang van zaken in het fonds

Norm:

Het intern toezicht beoordeelt of de algemene gang van zaken in het fonds voldoet aan de eisen van een beheerste en integere bedrijfsvoering.

Toelichting: er wordt ten minste voldaan aan:

- Een duidelijke en adequate verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden
- Een adequate vastlegging van rechten en verplichtingen
- Eenduidige rapportagelijnen
- Een adequaat systeem van informatievoorziening en communicatie
- Maatregelen om zeker te stellen dat het fonds te allen tijde in overeenstemming handelt met geldende externe en interne regelgeving (compliance)
- Beheerste en integere bedrijfsvoering

Met het aantrekken van een tandarts-bestuurslid is er meer draagvlak binnen de beroepsgroep in het bestuur gekomen. De taken lijken goed verdeeld in het bestuur en de deskundigheid is van meer dan voldoende niveau op de verschillende beleidsvlakken. Tevens wordt er geïnvesteerd in een verdere verhoging van het kennisniveau door het bijwonen van seminars en congressen, maar ook door het volgen van opleidingen.

De ondersteuning door AZL is goed te noemen en de uitvoering van de werkzaamheden eveneens. Begin 2018 zijn er met betrekking tot de bestuursondersteuning continuïteitsproblemen ontstaan. Het bestuur heeft adequaat gehandeld en dit samen met AZL goed opgelost. Het heeft wel geleid tot extra werkzaamheden met betrekking tot het jaarwerk voor het bestuur.

Het beleid van het bestuur is beheerst en integer met oog voor de risico's die het fonds loopt. Het beleggingsbeleid is defensief te noemen en heeft geleid tot een beleidsdekkingsgraad van 111,9% (eind 2017), waarmee ook weer een kleine verhoging van de pensioenen mogelijk werd.

Conclusies over algemene gang van zaken:

Bestuursondersteuning en pensioenuitvoering is in orde.

Adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging

Norm:

Het intern toezicht beoordeelt of de risicobeheersing adequaat is en het intern toezicht beoordeelt of het bestuur zorgdraagt voor een evenwichtige belangenafweging.

Toelichting:

Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is. Ook zorgt het ervoor dat het integraal risicomanagement (IRM) adequaat georganiseerd is. Het bestuur houdt expliciet rekening met risico's en risicobeheersing bij het bepalen van het beleid en het nemen van besluiten. Deze risicobeheersing legt het bestuur vast.

Het risicomanagement proces dient organisatorisch goed ingebed te zijn. Voor de oordeels- en besluitvorming door het bestuur zijn goede rapportages onontbeerlijk. Het proces moet periodiek worden herhaald. Het bestuur houdt bij de bepaling van de risicobereidheid terdege rekening met de risicobereidheid van de belanghebbenden bij het fonds.

Naast risicobeheersing is de evenwichtige belangenafweging een van de belangrijke pijlers van goed pensioenfondsbestuur. Het bestuur zorgt er voor dat in de besluitvorming de belangen van verschillende groepen op evenwichtige wijze worden meegewogen. De gemaakte afweging van de betrokken (deel)belangen wordt expliciet gemaakt en waar mogelijk gekwantificeerd.

Het bestuur onderkent het belang van de evenwichtige belangenafweging. Bij beslissingen wordt hier uitdrukkelijk rekening mee gehouden.

De raad heeft in 2016 het risicomanagementbeleidsplan beoordeeld als passend bij het fonds. De implementatie van dit beleidsplan heeft plaatsgevonden in 2017. De raad heeft enkele rapportages gezien maar duidelijk is dat de werking van risicomanagement nog niet goed valt te beoordelen. Daarvoor is de periode te kort. In 2018 heeft de raad van toezicht hier speciaal aandacht voor, met name voor de werking van de "3 lines of defence".

Conclusies over risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging:

Risicobeheersing is herijkt en is nader ingericht. De raad zal in 2018 werking van de nieuwe opzet beoordelen. Evenwichtige belangenafweging is geborgd.

Financiering

Norm:

Het pensioenfonds voert jaarlijks een haalbaarheidstoets uit met inachtneming van de vastgestelde risicohouding.

Toelichting: het doel van de haalbaarheidstoets is:

- Expliciete aandacht voor verwachtingen in relatie tot de ambitie en de risico's bij de gegeven opdracht en tot stand gekomen strategisch beleid
- Herijking van de evenwichtige belangenafweging tussen groepen en generaties
- Herijking van een haalbaar en realistisch premiebeleid (indien van toepassing)
- Herijking van de ambitie en risicohouding
- Signaalfunctie voor acties en bijsturing

De haalbaarheidstoets heeft een vaste plek gekregen en wordt jaarlijks uitgevoerd. De resultaten van de toetsing 2017 hebben niet geleid tot nieuwe inzichten en daarmee tot aanpassing van het in 2015 ingevoerde beleid.

Conclusies over financiering:

De haalbaarheidstoets, in 2015 geïntroduceerd, wordt door het bestuur goed toegepast, zowel voor de jaarlijkse toetsing als bij de herijking van het beleggingsbeleid.

Communicatiebeleid

Norm:

Het intern toezicht ziet toe op een transparante en begrijpelijke communicatie met alle stakeholders.

Toelichting:

Het intern toezicht kijkt of het bestuur een adequaat communicatiebeleid voert. De persoonlijke pensioeninformatie is goed toegankelijk en het pensioenbewustzijn wordt bevorderd. Verder stimuleert het beleid de dialoog met de belanghebbenden over het gevoerde en het te voeren beleid. De informatiebehoefte van de belanghebbende geldt bij het communicatiebeleid als uitgangspunt. De informatie gaat over het wel en wee van het fonds en de relevante veranderingen. De persoonlijke informatie geeft een duidelijk en realistisch beeld van het pensioen (inclusief de indexatie-ambitie) dat bij het fonds is opgebouwd. Tevens is duidelijk wat de risico's zijn voor de participant en verder draagt de informatie bij aan het inzicht in de totale financiële situatie van de belanghebbende.

Het bestuur heeft het afgelopen jaar veel aandacht voor de communicatie gehad. Begin 2017 is het communicatiebeleidsplan 2017-2019 vastgesteld.

Met de invoering van de nieuwe website is het bestuur beter in staat te meten (door deze verdere digitalisering van informatieverstrekking) of de ingezette middelen effectief zijn. De raad heeft geconcludeerd dat dit gebeurt en dat de middelen effectief worden ingezet.

Conclusies over communicatiebeleid:

De raad van toezicht onderkent de kwaliteitsslag die is gemaakt en verwacht dat deze trend wordt voorgezet.

Opvolging eerdere bevindingen en aanbevelingen

Norm:

Het intern toezicht beoordeelt de opvolging die het bestuur aan eerdere bevindingen en aanbevelingen van het intern toezicht geeft.

Toelichting:

Het bestuur dient een standpunt in te nemen over de bevindingen en aanbevelingen van het intern toezicht. Het intern toezicht ziet erop toe dat het bestuur dat doet en volgt de follow-up. Het is overigens het recht van het bestuur om te besluiten aan bepaalde bevindingen en aanbevelingen van het intern toezicht geen opvolging te geven.

Het bestuur heeft de aanbevelingen van de certificerend actuaris, accountant, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht samengevoegd in een voortgangsdocument.

Conclusies over opvolging van aanbevelingen:

De raad constateert dat alle aanbevelingen de aandacht krijgen die zij verdienen. Enkele aanbevelingen worden nog geïmplementeerd.

Goedkeuring jaarverslag

Norm:

Het jaarverslag en jaarrekening geven goed inzicht in de gevolgde bestuursprocessen, risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging.

Toelichting op de norm:

Het jaarverslag en jaarrekening voldoen tenminste aan de volgende criteria:

Bestuursprocessen:

- Vermelding van de bestuurlijke doelen, uitgangspunten, missie, visie en strategie en een uiteenzetting over de mate waarin gestelde doelen en beleid zijn gerealiseerd en welke actie hierop mogelijk is genomen
- Een verantwoording over het gevoerde beleid, over de effectiviteit van het beleid, de besluitvormingsprocedures, de besluiten en de realisatie van het beleid, alsmede een verantwoording over de beleidskeuzes voor de toekomst
- Een vermelding over de evaluatie van het functioneren van het bestuur

Risicobeheersing:

- Een uiteenzetting over beheerste en integere bedrijfsvoering
- Een vermelding van de nevenfuncties van de beleidsbepalers en de mede-beleidsbepalers

Evenwichtige belangenafweging:

- Een bespreking van de toepassing van de evenwichtige belangenafweging
- inzicht in de risico's van belanghebbenden op korte en lange termijn gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau

Voorts toetst de raad van toezicht op consistentie met de waarnemingen die de raad van toezicht heeft gedaan.

Verklaring raad van toezicht:

De raad van toezicht heeft het bestuursbesluit tot vaststelling van onderhavig jaarverslag en jaarrekening goedgekeurd. Het jaarverslag en jaarrekening geven goed inzicht in de gevolgde bestuursprocessen, risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging.

Samenvattend

Ook 2017 is een roerig jaar geweest. De moeizame samenwerking tussen BPVT en het pensioenfonds heeft helaas geleid tot rechtszaken die veel aandacht, energie en geld hebben gekost.

Ondanks de hierboven genoemde rechtszaken heeft het pensioenfonds als zodanig goed gefunctioneerd. Op alle beleidsterreinen is progressie geboekt en het gedegen beleid heeft geleid tot een goede performance, onder meer blijkend uit kleine verhoging van de pensioenen per 1 januari 2018.

Concluderend is de raad van toezicht tevreden over de operationele gang van zaken binnen het fonds en het functioneren van het bestuur. Er is open, constructief en intensief met het bestuur gesproken en de lijnen naar elkaar zijn kort. De raad van toezicht heeft als blijvend aandachtspunt de verhoudingen tussen de verschillende organen, maar spreekt zijn vertrouwen in de ingeslagen weg uit.

De raad van toezicht wil het bestuur en het verantwoordingsorgaan bedanken voor de open en constructieve samenwerking.

Raad van toezicht SPT

Utrecht, 23 mei 2018

Gerard van de Kuilen (voorzitter)
Dick Wenting
Jacqueline Verhulst

Reactie bestuur

Het bestuur heeft met instemming kennisgenomen van het verslag van de raad van toezicht SPT en het oordeel van het verantwoordingsorgaan SPT over het jaar 2017.

In beide verslagen klinkt waardering voor de inzet van het bestuur en de bereikte resultaten.

Er is ook sprake van erkenning voor de toegenomen werkdruk van het bestuur door zowel de veranderende wet- en regelgeving als door de governance perikelen.

Beide verslagen geven blijk van de hoge mate van betrokkenheid bij het pensioenfonds van de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan.

Kritische kanttekeningen worden geplaatst bij de governance van het fonds welke, naar het oordeel van vooral het verantwoordingsorgaan, nog de nodige verbetering behoeft. Het bestuur is zich zeer bewust van de op- en aanmerkingen. De aanbevelingen zal zij nauwkeurig onderzoeken en waar mogelijk opvolgen.

Er is in 2017 volgens beide organen sprake geweest van een open en constructief overleg. Een mening waar het bestuur zich van harte bij aansluit. Het is zeker de bedoeling van het bestuur deze wijze van overleg voort te zetten en zo mogelijk te verbeteren.

Het bestuur dankt de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan voor hun steun en kritische adviezen in het afgelopen jaar.